

Ärendenummer
TRV 2022/108232
Motpartens ärendenummer
M2022/01829

Dokumentdatum
2022-12-12

Konfidentialitetsnivå

Mottagare
Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
Diariet
GD-sekreterare
Webb-och projektstöd

Remissvar

Trafikverkets remissvar på Tillväxtanalys rapport Näringslivets klimatomställning, PM2022:10

Sammanfattning

Trafikverket har enbart tagit ställning till de förslag som bedöms ha en påverkan på Trafikverket och den verksamhet vi bedriver. För majoriteten av dessa tillstyrker Trafikverket förslagen. För vissa delar är det viktigt att hänsyn tas till Trafikverkets verksamhet i de framtida utredningarna som föreslås. Generellt är Trafikverket positiv till att nationella styrmedel utformas med hänsyn till utvecklingen i vår omvärld, inte minst inom EU samt att dessa leder till en förutsägbarhet, tydlighet, trygghet och långsiktighet för marknaden. När Tillväxtanalys genomförde aktuellt uppdrag var samtliga förslag inom Fit-for-55 fortfarande under förhandlingar vilket, enligt Trafikverkets mening, gör att det är för tidigt att dra slutsatser kring hur det kommer påverka Sverige.

Trafikverkets utlåtande

Trafikverket har valt att besvara aktuell remiss utifrån de 47 förslag som Tillväxtanalys har presenterat och som bedöms beröra Trafikverkets verksamhet. De påståenden och effektsamband som Tillväxtanalys lyft fram i huvudrapportens brödtext tar Trafikverkets inte ställning till eftersom dessa inte har någon avgörande inverkan på de 47 förslag som presenteras.

Tillväxtanalys framför tydliga ställningstagande kopplat till den nu pågående utvecklingen inom EU rörande Fit-for-55 förslagen. Eftersom dessa fortfarande var under förhandling när Tillväxtanalys genomförde aktuellt regeringsuppdrag anser Trafikverket att det var för tidigt att ta ställning till dessa. Generellt är Trafikverket positiv till att nationella styrmedel utformas med hänsyn till utvecklingen i vår omvärld, inte minst inom EU. Vidare är Trafikverket positiv till förutsägbara styrmedel som skapar tydlighet, trygghet och långsiktighet för marknaden.

Ärendenummer
TRV 2022/108232
Motpartens ärendenummer
M2022/01829

Dokumentdatum
2022-12-12

För flertalet av förslagen och rekommendationerna är det svårt att bedöma huruvida dessa är de mest effektiva för att motverka de hinder som avses eftersom det i många fall saknas bakgrund om finansiering och bakomliggande styrmedel som lett fram till det aktuella utgångsläget. Det saknas även en analys av vilka konsekvenser förslagen och rekommendationerna får på andra miljöområden.

Trafikverket förfogar över stora mängder mark, framförallt kopplat till väg- och järnvägsanläggningen. Som exempel är vägkanter lika mycket som en tredjedel av Sveriges betesmarker till ytan. Möjligheterna att skapa långsiktiga kollager i svensk transportinfrastruktur hindras idag av oklarheter runt hur nyttan ska kvantifieras och vad Trafikverket har rätt att göra enligt exempelvis vår instruktion. Det förslag som Tillväxtanalys presenterar rörande ”Utred omvända auktioner för ökad kolsänka” (förslag nr 5) kan ha en påverkan på Trafikverkets verksamhet. Trafikverket bör därför ingå i samråd för aktuellt förslag om det genomförs, inte minst då potentialen är kopplad till Trafikverkets instruktion och vilka mandat detta ger samt vilka avtalsformer som är möjliga att tillämpa.

Även förslag nr 6, Förläng stödet till Skogsstyrelsens återvätningsavtal, har en möjlig påverkan på Trafikverkets verksamhet. Återvätning av dikade torvmarker kan ha en påverkan på vägar och banvallars avvattnings förmåga.

Inom infrastrukturen och kopplat till denna finns det många byggnader som kan vara berörda av energieffektivisering. Trafikverket är positiv till förslaget att utreda investeringsstöd för energieffektivisering i befintliga byggnader (förslag nr 13).

Trafikverket är positiv till förslaget att utreda CCU och CCS teknikens roll (förslag 16) och att utreda hur pågående ambitionshöjning i EU på området cirkulär ekonomi kan bidra till näringslivets klimatomställning (förslag nr 17), inte minst kopplat till transportsektorns energiförsörjning samt insatsvaror till bygg- och anläggningsbranschen.

Det är otydligt hur väg- och järnvägsanläggningen berörs av förslagen om att utreda nationell kvotplikt (förslag nr 18) och utreda miljö- och klimatnyttan av en nationell infrastruktur för materialåtervinning (förslag nr 19). Trots detta ställer sig Trafikverket positivt till att dessa utredningar genomförs.

Utsläppen av växthusgaser från arbetsmaskiner i Sverige är något högre än de nationella utsläppen från tunga fordon. Baserat på de relativt stora utsläppen samt att elektrifieringen är i ett tidigt skede ställer sig Trafikverket positivt till

Ärendenummer
TRV 2022/108232
Motpartens ärendenummer
M2022/01829

Dokumentdatum
2022-12-12

ett fortsatt stöd för arbetsmaskiner inom fordonsstrategisk forskning och innovation (förslag nr 20).

Trafikverket ser positivt till förslaget att Transportstyrelsen får i uppdrag att ta fram en nationell definition av lågutsläpps- respektive nollutsläppsarbetsmaskiner (förslag nr 21). Trafikverket anser att detta behöver göras oberoende av det förslag till hantering av register för arbetsmaskiner som Transportstyrelsen nyligen redovisade¹.

Transportstyrelsen anser att det är möjligt att införa ett register tidigast 2030, vilket Trafikverket anser är alldeles för sent för att stötta omställningen till lågutsläpps- respektive nollutsläppsarbetsmaskiner.

Trafikverket ser även positivt på förslagen om att utvärdera klimatpremien (förslag nr 22) samt Stödåtgärder till laddinfrastruktur för arbetsmaskiner (förslag nr 23). Angående förslaget om att utreda miljözoner för arbetsmaskiner (förslag 25) anser Trafikverket att denna utredning bör kunna starta innan ett register för arbetsmaskiner finns på plats, men att miljözoner för arbetsmaskiner inte kan införas förrän ett register finns. Eftersom Transportstyrelsen har angett att de ser att ett register för arbetsmaskiner är möjligt tidigast 2030 bör en utredning om miljözoner för arbetsmaskiner hinna göras parallellt. Utöver detta är det även viktigt att undersöka vilka legala hinder som kan finnas för en ökad elektrifiering av arbetsmaskiner inom olika sektorer.

Trafikverket har tidigare deltagit i samverkan runt loggbok samt är en av de enskilt största upphandlarna av material i Sverige. Förslaget att verka för att förslag rörande byggprodukters innehåll finns med i slutgiltig lagstiftning och får en användbar utformning (föreslag nr 30) bedöms som viktigt men det behöver förtydligas att anläggningsbranschen omfattas av förslaget. Trafikverket är tveksam till att detta förslag är begränsat till plast.

Trafikverket har inte möjlighet att bedöma konsekvenserna av förslaget att verka för ambitiös EU-lagstiftning om kvotplikt för återvunnet material (förslag nr 34). Trots detta anser Trafikverket att det är av stor betydelse att en avvägning görs mellan klimatmålen och målen om en giftfri miljö så att förslaget inte leder till oacceptabla miljö- och hälsorisker från användningen av farliga ämnen.

Att införa en myndighetsledd hubb eller beställarnätverk för upphandling av cement, betong och alternativ (förslag nr 41) ser Trafikverkets som positivt. Det finns ett behov av samverkan och dialog mellan stora beställare men

¹ Register för arbetsmaskiner – förutsättningar för utökad registrering. TSG 2021-1734

Ärendenummer
TRV 2022/108232
Motpartens ärendenummer
M2022/01829

Dokumentdatum
2022-12-12

hänsyn behöver tas till redan befintliga nätverk och uppdrag. Trafikverket samverkar med storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö gällande gemensamma miljö- och klimatkrav i entreprenadupphandling. Klimatkrav på cement och betong, stål, asfalt och drivmedel ingår i de gemensamma klimatkraven.

Trafikverket är medveten om att Naturvårdsverket, genom redovisning av sitt regeringsuppdrag ”Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål” har adresserat ett antal förslag för att få en förbättrad och kostnadseffektiv hantering av massor. Redovisningen har nyligen varit på remiss och vilka av förslagen som tas vidare är i dagsläget inte klart. För att få en bättre helhetsbild av åtgärder för klimatomställning ser Trafikverket att det är bra om även masshanteringsfrågan och kopplingar till exempelvis Naturvårdsverkets arbete tydligare framgår i Tillväxtanalys rapport.

Elektrifieringen av arbetsmaskiner innebär ett systemskifte där hänsyn måste tas till både hur den aktuella arbetsmaskinen jobbar i den specifika applikationen och i vilken miljö detta sker. Trafikverket är positiv till att beställare bidrar till nollutsläpp av växthusgaser och andra avgaskomponenter (förslag 42) men ser samtidigt utmaningar med att denna omställning hanteras generellt eftersom hänsyn behöver tas till verksamhetsspecifika behov och förutsättningarna. Uppdraget till Upphandlingsmyndigheten bör vara att stötta andra beställare i utvecklingen av verksamhetsspecifika strategier snarare än att ta fram generella kriterier för upphandling.

Även samhällsbyggnarsektorn bör omfattas av en nationell strategi för att attrahera och behålla internationella och inhemska talanger (förslag nr 43).

Trafikverket ser ett behov av att utveckla metodiken och de antaganden som görs kring att uppskatta utsläppen markexploatering i tillståndsprocesserna. Därför behöver förslag nr 46 revideras från att tillämpa verktyg till att utveckla metodik och antagande kring utsläpp från markexploatering. Metodiken behöver gå att realisera lokalt i en mängd olika habitat som varierar i sin respons efter samspelet med olika abiotiska faktorer. Det är viktigt att hålla isär resonemang för nationella beräkningar och möjligheten att ställa lokala krav vid exploateringar.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit senior sakkunnig Magnus Lindgren vid miljöenheten, verksamhetsområde Planering. Samråd har skett med måldirektör Sven Hunhammar, avdelningschef Marie Hagberg Backlund, avdelningschef

Ärendenummer
TRV 2022/108232
Motpartens ärendenummer
M2022/01829

Dokumentdatum
2022-12-12

Lennart Kalander, avdelningschef Johanna Dillén och enhetschef Malin Kotake, samtliga på Planering. I den slutliga handläggningen har Expert teknik Åsa Lindgren på Investering, sakkunnig Helen Lindblom på Planering, sakkunnig Johan Rydberg på Planering, sakkunnig Susanna Toller på Planering, utredningsledare Maria Hansson på Planering, utredningsledare Eva Bengtsson på Planering och samhällsekonom Thomas Broberg på Planering deltagit.

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Magnus Lindgren

Senior sakkunnig

magnus.lindgren@trafikverket.se

Direkt: 010-123 58 12

Mobil: 070-361 50 26

Trafikverket

Adress: 781 89 Borlänge

Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921

trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2022/108232, Motpartens ärendenummer M2022/01829, Dokumentdatum 2022-12-12, Dokumenttyp BREV.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.